

Prof.dr hab.Wojciech Pyziot

R E C E N Z J A

**rozprawy doktorskiej p.mgr EWELINY NOWAKOWSKIEJ
p.t."Odpowiedzialność za wady robót budowlanych w warunkach
kontraktowych FIDIC"**

**Promotor: Prof.dr hab.Janusz A.Strzępka (Uniwersytet Śląski w
Katowicach**

A.Uwagi ogólne o temacie rozprawy

Temat, który autorka wybrała jako przedmiot swojej rozprawy doktorskiej ma duże znaczenie z uwagi na fakt, iż tzw.warunki kontraktowe FIDIC stanowią aktualnie główne źródło regulacji stosunków prawnych powstających w związku z realizacją umów o roboty budowlane. Dotyczy to przede wszystkim umów z udziałem podmiotów zagranicznych (występujących w roli wykonawcy). Dotyczy to jednak także – zwłaszcza ostatnio - i umów wyłącznie „krajowych”. Okoliczność ta prowadzi do *sui*

generis „marginalizacji” znaczenia regulacji prawnej umowy o roboty budowlane zawartej w kodeksie cywilnym.

Tzw. warunki kontraktowe FIDIC występują w kilku wariantach, w zależności od wybranego przez inwestora sposobu realizacji inwestycji. Pod względem redakcyjnym warianty te są zlokalizowane w tzw. „księgach”, tradycyjnie opatrzonych odnośnymi kolorami (n.p. księga „Czerwona”, „Żółta” i „Srebrna”). Rozwiązania zawarte w w/w „księgach” są okresowo modyfikowane w celu ich „dopasowania” do zmieniających się realiów i potrzeb.

Warunki kontraktowe FIDIC są „genetycznie” oparte o doświadczenia tzw. *common law*. Poza tym, są one dość szczegółowe. Wszystko to sprawia, iż zawarte w nich rozwiązania rodzą szereg problemów praktycznych na gruncie „kontynentalnego” systemu prawa (i w zw. z tym i prawa polskiego). Autorka podjęła się trudnego zadania wyjaśnienia problemów powstających na tle – niekiedy dyskusyjnego – brzmienia odnośnych regulacji zawartych w poszczególnych wariantach („księgach”).

Ogólnie można stwierdzić, iż obrany przez doktorantkę temat niejako „implikował” oryginalność stwierdzeń zawartych w recenzowanej rozprawie.

B. Określenie celu badawczego – konstrukcja rozprawy

Końcowy efekt (i zarazem wartość) rozprawy doktorskiej zależy w decydującym stopniu od właściwego „zdefiniowania” problemu naukowego, jaki ma w rozprawie „rozwiązany”. Autorka we „wstępie” (s. XI) określiła cel badawczy pracy, którym ma być „analiza ukształtowania odpowiedzialności za wady fizyczne robót budowlanych w warunkach FIDIC z uwzględnieniem tradycji prawnej *common law* oraz charakterystyka odpowiedzialności z tytułu rękojmi w polskim systemie prawnym jako stanowiącego przykład kontynentalnego systemu prawnego”. Jednak następnie autorka dość nieoczekiwanie stwierdza, iż powyższa analiza „nie obejmuje natomiast problematyki porównania obu reżimów odpowiedzialności”. A jest to przecież jeden z kluczowych problemów – uczestnicy procesu inwestycyjnego chcieliby wiedzieć, czy i o ile do ich stosunku prawnego mogą znaleźć zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

Z uwzględnieniem powyższego zastrzeżenia konstrukcję rozprawy należy uznać za ogólnie prawidłową, a jej założenia doktorantka realizuje w sposób zdyscyplinowany..

Jednak mam w tym względzie także i uwagę krytyczną. Dotyczy ona treści rozdziału trzeciego zatytułowanego „Odpowiedzialność za wady robót budowlanych w warunkach FIDIC”. W rozdziale tym nie ma w

istocie mowy o „zasadach” odpowiedzialności stron, a jedynie o stosownych „procedurach” (n.p.dot. przejęcia robót przez zamawiającego, prób eksploatacyjnych, czy okresu zgłaszania wad).

C.Aspekty formalno-warsztatowe rozprawy

Rozprawa jest oparta o solidną bazę źródłową. Literatura krajowa została wykorzystana w pełni. Literatura zagraniczna (anglojęzyczna) została wykorzystana w stopniu całkowicie wystarczającym. W rozprawie wykorzystano ponadto obszerne orzecznictwo krajowe i – w stopniu ograniczonym – orzecznictwo obce.

D.Ogólna ocena rozprawy pod względem merytorycznym

1.Ogólna ocena rozprawy pod względem merytorycznym jest z pewnością dodatnia. Jest to pierwsze w piśmiennictwie polskim opracowanie monograficzne traktujące o warunkach kontraktowych FIDIC w aktualnie obowiązującej ich wersji. Opracowanie to zawiera cały szereg ustaleń i wniosków – niekiedy o oryginalnym charakterze.

2.Za dyskusyjne należy uznać objęcie rozważaniami wszystkich podstawowych wariantów realizacji inwestycji (zob.uwagi autorki na s.X).Zmuszało to autorkę do ustawicznego porównywania ze sobą rozwiązań zawartych w poszczególnych „Księgach”.Czyniło to wywody autorki (zwłaszcza zawartych w rozdziałach II oraz III) dosyć

nieprzejrzystymi i trudnymi w odbiorze.

Sądzę, iż lepszym rozwiązaniem byłoby ograniczenie „pola badawczego” do jednego z wariantów n.p. realizacji inwestycji „pod klucz” (Księga Srebrna).

E. Uwagi szczegółowe

1. Jest obowiązkiem recenzenta rozprawy doktorskiej zgłoszenie pod jej adresem choćby kilku uwag o charakterze krytycznym bądź polemicznym. Spełniając ten obowiązek pragnę zaznaczyć, iż zamieszczone poniżej uwagi nie mogą rzutować na ogólną ocenę recenzowanej rozprawy, która jest ogólnie wysoka. Uwagi te stanowią jedynie wyraz pewnych wątpliwości recenzenta, które zapewne zostaną rozwiane w trakcie publicznej dyskusji nad rozprawą.

Wątpliwość pierwsza. Wątpliwość ta ma charakter istotny. Autorka zdaje się unikać odpowiedzi na pytanie o charakter prawny warunków kontraktowych FIDIC oraz o przesłanki ich „mocy wiążącej” dla danego kontraktu (ss. 34 i nast.). W szczególności, autorka jak gdyby „zamyka oczy” na treść art. 384 i nast. k.c. Uwaga ta dotyczy głównie (choć nie wyłącznie) kontraktów budowlanych „krajowych”.

Wątpliwość druga. Autorka poświęciła rozdział IV swojej rozprawy problematyce odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady fizyczne robót budowlanych w kodeksie cywilnym. Niestety jednak wywody zawarte w

tym rozdziale nijak się mają do uwag zawartych w rozdziałach poprzedzających. W szczególności, czytelnik nie znajduje odpowiedzi na pytanie, czy zastosowanie warunków FIDIC ma wpływ na stosowanie regulacji zawartej w kodeksie cywilnym (mam tu na myśli „krajowe” kontrakty budowlane). Uwaga ta dotyczy m.in. kwestii wygaśnięcia roszczeń z tytułu rękojmi.

F. Konkluzja

Zgodnie z art. 187 ustawy-Prawo o szkolnictwie wyższym rozprawa doktorska powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz powinna prezentować ogólną wiedzę teoretyczną kandydata i jego umiejętność prowadzenia samodzielnej pracy naukowej.

Powyższe wymogi recenzowana rozprawa spełnia w całej rozciągłości i jako taka może z pewnością stanowić podstawę do dalszych stadiów przewodu doktorskiego .

Prof. dr hab. Wojciech Pająk